

URO 'S ETISKE PRINSIPPER

1. 1. FORMÅL OG BAKGRUNN

URO arbeider for åpenhet, kunnskap og trygghet om rusmiddelbruk og rusrelaterte temaer blant personer med utviklingshemming og lærevansker.

Vi vil gjøre det trygt å snakke om rus og hjelpe mennesker å ta gode valg i livet.

Samtidig er URO et likestillings- og rettighetsprosjekt.

Vi jobber aktivt mot alle former for diskriminering av mennesker med utviklingshemming og andre som opplever utenforskap.

Vi vil at folk med utviklingshemming skal være synlige, bli lyttet til og være likeverdige deltakere i samfunnet.

Vi tror på menneskers ressurser, erfaringer og vilje til å bidra.

Alle har kompetanse som betyr noe. Når fagpersoner og mennesker med erfaringskompetanse jobber sammen, skaper vi kunnskap som er relevant, ekte og inkluderende.

Gjennom foredrag, filmer, undervisning, kulturaktiviteter og samarbeid med fagmiljøer vil URO bidra til mer kunnskap, tryggere holdninger og større forståelse for hvordan rusmidler påvirker livene til personer med utviklingshemming. URO vil også vise at personer med utviklingshemming, på lik linje med alle andre, er viktige bidragsyter i samfunnsdebatten og utviklingen av samfunnet.

Målet er å bryte tabuer, styrke selvbestemmelse og gjøre kunnskap lett tilgjengelig. Retningslinjene gjelder for alle som er en del av URO, ansatte, tillitsvalgte, frivillige, foredragsholdere og erfaringskonsulenter.

Etiske retningslinjer skal:

- bidra til trygghet, respekt og ansvarlighet
- støtte beslutninger i vanskelige situasjoner
- sikre likeverd og kvalitet i arbeidet
- beskytte mennesker i sårbare situasjoner

2. FORANKRING

UROs arbeid bygger på:

- **FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD)**
- **FNs menneskerettighetserklæring**

CRPD understreker at personer med funksjonsnedsettelse har de samme rettighetene som alle andre.

De har rett til selvbestemmelse (art. 12), deltakelse i samfunnet (art. 19), beskyttelse mot utnyttelse og vold (art. 16) og tilgang til informasjon og kommunikasjon (art. 21). Disse prinsippene er grunnmuren i UROs arbeid.

3. URO´S VERDIER

Menneskeverd

Alle mennesker har samme verdi uavhengig av funksjonsevne, bakgrunn, seksuell legning, kjønn, etnisitet, alder eller tro.

Vi skal møte alle med respekt, verdighet og forståelse.

Selvbestemmelse

Alle har rett til å bestemme i eget liv og få støtte til å ta egne valg.

Vi støtter mennesker i å forstå, reflektere og ta egne valg, og vi respekterer valgene de tar, også når de er annerledes enn våre egne.

Eksempel: Samtykke til å delta i våre aktiviteter, på bilder, film og annet gis i et språk og format og med bruk av bilder slik at alle skal forstå hva de samtykker til.

Alle skal høres

I URO har vi tillit til at alle mennesker har noe viktig å si og noe å bidra med.

Vi tror på menneskers vilje, erfaringer og evne til å bidra.

Når vi lytter til hverandre, blir vi klokere.

Når vi samarbeider på like fot, skaper vi trygghet og forandring.

Eksempel: Når vi utvikler nytt kursmateriell, deltar erfaringskonsulenter og fagpersoner på lik linje. Vi spør andre med funksjonsnedsettelse om hjelp til å kvalitetssikre det vi lager.

Inkludering og fellesskap

Alle skal ha mulighet til å delta, lære og bidra.

URO jobber aktivt for universell utforming og tilgjengelig informasjon.

Eksempel: Vi bruker lett språk, symboler og bilder i alt vi produserer, slik at flest mulig kan forstå og delta.

Trygghet og beskyttelse

URO skal være et trygt sted.

Vi har tolererer ikke mobbing, utnyttelse, trakassering og rusmiddelbruk i våre aktiviteter.

Eksempel: På kurs og arrangementer serveres ikke alkohol.

Åpenhet og ansvar

Vi er åpne om hvordan vi jobber, og tar ansvar for hvordan vårt arbeid påvirker andre.

Feil skal møtes med læring, ikke skam.

Eksempel: Alle rapportere fra vårt arbeid gjøres tilgjengelig på vår hjemmeside.

Samarbeid mellom fag og erfaring

Kunnskap bygges når fagfolk og folk med egne erfaringer lærer av hverandre.

Begge parter har et ansvar for å vise respekt, nysgjerrighet og tillit.

Solidaritet

Vi står sammen med mennesker som møter barrierer og urettferdighet.

Vi bruker vår stemme for rettigheter, likestilling og respekt for forskjeller.

4. ETISKE PRINSIPPER I PRAKSIS

4.1 Kommunikasjon og tilgjengelighet

- All informasjon skal være lett å lese, forstå og bruke.
- Vi snakker tydelig, lytter aktivt og tilpasser språk og begreper til de vi snakker med.
- Vi bruker bilder, film, symboler eller tolk når det trengs.

4.2 Samarbeid og maktbalanse

- Vi jobber sammen som likeverdige partnere.
- Ingen skal føle seg overkjørt eller mindre verdt.
- Vi snakker om uenigheter på en trygg og respektfull måte.

4.3 Rusmidler og formidling

- Vi snakker ærlig om rusmidler og valg uten moralisering.
- Vi bruker ikke rusmidler i URO sammenhenger.
- Vi viser respekt for folks erfaringer, og unngår ord og bilder som kan skade.

4.4 Taushetsplikt og samtykke

- Personlige historier, film og bilder brukes kun med samtykke.
- Samtykke skal alltid gis på en måte personen forstår.
- Sensitive opplysninger deles kun når det er nødvendig

4.5 Etiske dilemmaer slik håndterer vi dem i URO

Noen ganger står vi i situasjoner der verdier eller hensyn kolliderer.

Det kan være balansen mellom selvbestemmelse og trygghet, åpenhet og taushet, eller ulike vurderinger mellom fagfolk og erfaringskonsulenter.

Når det skjer, skal vi bruke etisk refleksjon, ikke magesfølelse alene.

Vi skal stoppe opp, tenke sammen og finne løsninger som er rettferdige, trygge og i tråd med våre verdier og CRPD.

1. Avklar hva saken handler om. Hvem berøres, og hvilke verdier eller rettigheter står mot hverandre?
2. Lytt til alle berørte. Deltakere, erfaringskonsulenter og fagpersoner skal alle få si sin mening.
3. Se på rettighetene. CRPD minner oss om at selvbestemmelse og beskyttelse skal gå hånd i hånd.
4. Finn den mest respektfulle løsningen. Tiltak skal være trygge, og støtte folks egne valg.
5. Drøft og lær. Snakk sammen, be om råd ved behov, og dokumenter beslutningen.

Etiske dilemmaer skal ikke løses raskt, men med tid, åpenhet og gjensidig respekt.

Uenighet er ikke et problem – det er en mulighet til å lære og styrke fellesskapet.

Eksempel: Erfaringskonsulentene forteller om egne erfaringer i undervisning, og kan være usikker på hvor mye som bør deles. Gruppe drøfter sammen om grenser, trygghet, hva som er viktig for å nå ut med budskapet og hvordan erfaring kan brukes uten at personen blir sårbar.

5. Varsling og ansvar

- Alle skal kunne si ifra trygt.
- Varsel kan gis muntlig, skriftlig eller via e-post.
- Ingen skal oppleve straff, latterliggjøring eller sanksjon for å si ifra.
- Alvorlige saker meldes til daglig leder og styreleder.

Kontaktpersoner:

- Varslingsansvarlig: lise@lettomrus.no
- Daglig leder: lise@lettomrus.no
- Styringsgruppe: tor.arne@walskaar.com

6. Etisk refleksjon og læring

URO skal være en lærende organisasjon.

Vi snakker jevnlig om etikk i møter, produksjoner og undervisning.

Feil og dilemmaer brukes som læring, ikke til skyld.

Ledere har ansvar for å skape tid og rom for etiske samtaler.

7. Revisjon og oppfølging

- Retningslinjene evalueres hvert år av prosjektgruppen og styret.
- Nye medlemmer og samarbeidspartnere får opplæring i etikken.
- Eventuelle endringer dokumenteres og formidles til alle.

8. Signaturside

Jeg har lest og forstått UROs etiske retningslinjer og forplikter meg til å følge dem i mitt arbeid.
Jeg vil bidra til et trygt, inkluderende og respektfullt miljø i URO.

Navn: _____

Rolle: _____

Signatur: _____

Dato: _____